

2. Bílastæði

Samspil bílastæða og gangstétta / göngusvæða

Sérmerkt bílastæði fyrir fólk með hreyfihömlun eru oft forsenda þess að það geti nýtt sér þá þjónustu og afþreyingu sem er í boði.

Bílastæði verða að hafa nægt rými fyrir bíl og athafnasvæði. Gera má ráð fyrir að ef stæðið er með nægilega stóru athafnasvæði fyrir notendur hjólastóla þá sé nægt rými fyrir önnur hjálpartæki, t.d. göngugrindur, stafi, hækjur o.þ.h. Af þeim sökum er afar mikilvægt að bílastæðin séu skýrt afmörkuð svo að öðrum bílum sé ekki lagt á athafnasvæðið, sjá m.a. leiðbeiningablað Mannvirkjastofnunar nr. 6.2.4 *Bílastæði hreyfihamlaðra*.

Stæðið verður auk þess að vera í sömu hæð og gangstétt eða með greiðri og auðveldri aðkomu upp á gangstétt. Við ákveðnar aðstæður getur þurft að setja áhersluskant eða áherslumerkingu umhverfis bílastæði, sem eru í sama fleti og gangstétt, til aðgreiningar fyrir blint og sjónskert fólk.

Til að vatn safnist ekki fyrir í stæðinu þarf halla. Halli stæðis má mest vera 2,5% (1:40). Mesti vatnshalli/hliðarhalli má vera 2,0% (1:50). Sé halli of mikill getur verið erfitt að komast á milli stóls og bíls og einnig getur bílhurð verið þung, hvort sem er í opnun eða lokun. Við verstu aðstæður getur hjálpartæki runnið frá notandanum eða hann misst jafnvægið.

Mikilvægt er að bílastæði fyrir fólk með hreyfihömlun séu bæði merkt með skilti festu á lóðréttan flöt og á yfirborði. Yfirborðsmerkingar eru til að afmarka stærð stæðisins (breidd) og til

aðgreiningar frá öðrum stæðum. Skilti eru til að auðvelda fólki að sjá staðsetningu stæðisins úr fjarlægð og einnig að tryggja merkingu þegar ekki sést í yfirborðsmerkinguna t.d. þegar bíl er lagt í stæðinu og þegar snjór og/eða klaki þekur yfirborðið.

Stæðin þurfa að vera merkt með hvítu merki hreyfihamlaðra og afmarkað með bláum lit. Þó er ekki mælt með heilmáluðum stæðum. Þótt stæðið sé vel sýnilegt með þeim hætti þá verður yfirborðið mun hálla í bleytu og snjó en ef það er ómálað. Hlutamerking með málningu, þ.e. blár kassi með hvíttri umgjörð og hvítu merki hreyfihamlaðra í miðjunni er æskileg. Sjá ljósmynd 2.1.

Staðsetning stæða ætti ávallt að vera sem næst inngangi og/eða við upphaf skábrautar að inngangi.

Í 6.2.4. gr. byggingarreglugerðar segir að bílastæði hreyfihamlaðra skuli vera sem næst aðalinngangi bygginga, ekki fjær en u.þ.b. 25 m. Þó þarf að gæta þess að þar sem eru skábrautir að inngangi þurfa bílastæðin að vera við enda skábrautarinnar frekar en fyrir framan inngang, enda er það stysta leið að inngangi fyrir notendur hjólastóla og göngugrinda.

Stæði við skábraut henta þeim sem nota hjólastóla og göngugrindur en stæði við tröppur henta þeim sem eiga erfitt með gang en vilja heldur fara upp tröppur með góðu handriði á báðar hliðar í stað þess

að ganga langa vegalengd upp skábraut. Að auki eiga þeir sem eru með jafnvægistruflanir eða stífa ökkla erfitt með að ganga í halla. Þess vegna er best að útbúa stæði á báðum stöðum.

Ef ekki er unnt að koma fyrir stóru stæði fyrir lyftubíla, a.m.k. 4,5 x 8,0 m stæði, við inngang og/

Ljósmynd 2.1 (Harpa Cíla)

Ljósmynd 2.3 (Harpa Cíla)

Ljósmynd 2.4 (Harpa Cíla)

eða við upphaf skábrautar er næstbesta lausnin að staðsetja hefðbundið stæði fyrir hreyfihamlaða, 3,8 x 5,0 m stæði, við inngang og/eða við upphaf skábrautar og stóra stæðið fjær, á góðum stað, þar sem aðkoma að inngangi er greið þótt hún sé aðeins lengri. Greið og auðveld aðkoma að gangstéttum og öllu umhverfi í framhaldi af bílastæðum sérmerktum fyrir fólk með hreyfihömlun er forsenda þess að stæðið nýtist til þess sem því er ætlað.

Ljósmynd 2.2 (Auður Ástráðsdóttir)

Ljósmynd 2.2 sýnir ranga staðsetningu bílastæðis fyrir hreyfihamlaða með tilliti til stystu leiðar að inngangi.

Ljósmynd 2.3 sýnir dæmi um lausn þar sem stæði er afmarkað með hæðarmun (25 mm) til afmörkunar fyrir blint og sjónskert fólk. Meta þarf frágang við bílastæði í hverju tilfelli fyrir sig m.t.t. staðsetningar og nærliggjandi aðstæðna.

Ljósmynd 2.4 sýnir dæmi um lausn þar sem stæði er of mjótt, halli of mikill og aðkoma að gangstétt er við fremri enda stæðisins svo ekki er mögulegt að komast upp á gangstéttina þegar bíl er lagt í stæðinu. Einnig er merkingum mjög ábótavant.

14. Heimildir

Lög, reglugerðir og leiðbeiningar varðandi gönguleiðir og bílastæði:

Skipulagslög 123/2010: <http://www.althingi.is/lagas/nuna/2010123.html>

Lög um mannvirki 160/2010: <http://www.althingi.is/lagas/146a/2010160.html>

Byggingarreglugerð 112/2012 með áorðnum breytingum (sótt 10.02.2017): http://www.mannvirkjastofnun.is/library/Skrar/Mannvirkjastofnun/Log-og-reglugerdir/Byggingarreglugerd_iheild.pdf

Greinar byggingarreglugerðar sem varða gönguleiðir og bílastæði:

- Grein 6.2.2 Aðkomuleiðir og umferðasvæði innan lóðar.
 - Grein 6.2.3 Algild hönnun aðkomu að byggingum.
 - Grein 6.2.4 Bílastæði hreyfihamlaðra.
 - Grein 6.4.11 Skábrautir og hæðarmunur.
 - Grein 6.5.1 Handrið og handlistar.
 - Grein 6.5.2 Frágangur handlista.
 - Grein 6.6.1 Almennar kröfur (Skilti, leiðbeiningar, handföng o.fl. vegna algildrar hönnunar).
 - Grein 6.11.7 Þjónustukjarnar (útisvæði).
 - Grein 7.1.1 Markmið (útisvæði við mannvirki).
 - Grein 7.1.2 Algild hönnun (útisvæði við mannvirki).
 - Grein 7.1.3 Umferðarleiðir.
 - Grein 7.1.6 Dvalar- og leiksvæði.
- ISO 21542:2011
- ISO 21542:2011, Annex A